

Psykoanalysens grænser.

Optakt til Freuds Agoras afsluttende seminar den 19. og 20. juni 2021

Hvordan forstå Freuds appel til analytikerne om ikke at drukne videnskaben i terapeutikken? Dvs. ikke at miste af syne, at den kasuistiske side af sagen i grunden kun er ét aspekt af hvad opdagelsen af det ubevidste indebærer? Det handler i hvert fald om at huske på, at hvad analytikerne foretager sig med den nævnte kasuistik, herunder dennes definition overhovedet, afhænger af den horisont de måtte have til rådighed i deres bedømmelse af psykoanalysens plads i kulturen og i civilisationen.

Læsningen af den engelske historiker Peter Brown havde i sin tid en omstyrtende effekt på min forståelse af historiens gang. Han er igen blevet aktuel i min bevidsthed (hans « *The World of Late Antiquity - AD 150-750* » må hellere besøges på ny), i lyset af de skelsættende ændringer af de socialpolitiske og materielle forhold vi i dag står midt i. For det er kun ved hjælp af et langstrakt perspektiv —som det Brown anlagde i sin bedømmelse af hvad man før ham nedladende kaldte 'den mørke middelalder'— at vi vil kunne placere os i og bedømme vores egen tid. Herunder hvad angår de nye subjektiveringsbetingelser som den vordende epoke varsler.

Og vi har brug for et sådant perspektiv for at bedømme psykoanalysens situation i dag, fordi den er nu engang helt og aldeles et barn af Oplysningstiden, altså lige nøjagtigt den samme imperiale (koloniale, universalistiske, vækstthigende) ideologi som nu står for fald, uden at vi i øvrigt helt ved hvad der kan erstatte den. Det skræmmer os fordi vi jo spontant knytter en lang række goder (menneskerettighederne, f.eks.) til denne Oplysningstid og selvsagt ikke er interesseret i at vende tilbage til et tidligere regime.

Nu hvor vi er nået til punktet hvor kapitalismens hovedløse hærgen truer selve livsbetingelserne, er vi pisket til at finde på noget andet end *homo economicus* og dets opfattelse af menneskeligheden « *as ideal decision-makers with complete rationality, perfect access to information, and consistent, self-interested goals* », som det står i manualerne. Det kræver opfindelse af bl.a. anderledes omgangsformer. Vil Freuds lære mon kunne hjælpe os til at begribe, endsige håndtere, dette? Næppe hvis vi kun holder os til hans forståelse af det sociale ud fra '*Massenpsychologien*', med kirkens og hærens identifikation med objektet som forlæg. Kan Lacans appel til videnskaben (en løsning som analytikerne, med rette, tyer til —j.f. Bion eller Matte Blanco), så være til hjælp?¹ Næppe hvis vi ikke formår at definere den videnskabelighed som psykoanalysen forfægter som andet end hvad den positivistiske ideologi tilbyder.

Psykoanalysens overlevelse som disciplin (og dermed som praksis) afhænger af analytikernes formåen med hensyn til en definition af deres felt på egne betingelser. Freud gjorde hvad han kunne for at afgrænse det i forhold til den lægelige praksis. Lacan gjorde det samme i forhold til metafysikken i det hele taget. Men den psykologiseren som vareøkonomien fra starten af har opdyrket og gjort til hegemonisk norm i *Human Engineering's* navn (med hyper-kognitivismen og transhumanismen som seneste skud på stammen), kalder faktisk på en fornyet overvejelse af hvad psykoanalytikernes dannelse må bestå i.

At psykoanalysens grænser er diskursive, er sikkert og vist, at dens udvidelse eller indskrænkning afhænger af analytikernes uddannelse, ligeså. Det aktualiserer spørgsmålet om hvad man må forlange af de psykoanalytiske institutioner og dermed hvad vores egen Agora formår. Vi foreslår at bruge lidt tid på det ved vores afsluttende seminar i juni.

/oc

---

¹ Se Lacans lille bemærkning derom nederst på side 283 i hans *Écrits*.

Psykoanalysen i en brydningstid.

Freuds Agorá's afsluttende seminar for arbejdsår 2020-2021.

Lørdag d. 19. juni

Søndag d. 20. juni

<p>Formiddag</p> <p>kl 10:00</p> <p>Har psykoanalysen en fremtid?</p> <p>Osvaldo Cariola <i>Sammenlæsning af: EN ILLUSIONS FREMTID og VEJE FOR DEN PSYKOANALYTISKE TERAPI.</i></p> <p>PA, OC, FG, SSN <i>Til udarbejdelsen af værdikritikkens psykoanalytiske dimension</i></p>	<p>Formiddag</p> <p>kl 10:00</p> <p>Agorá'ens fremtid</p> <p>Stig Salling <i>En fremtid i ruiner</i></p> <p>Lis Haugaard <i>Om kartelfunktionen i Freuds Agorá</i></p> <p>Fælles <i>Beslutninger, program-tilrettelæggelse og fordeling af ansvaret</i></p>
<p>Eftermiddag</p> <p>kl 14:00</p> <p>I coronaens tid</p> <p>LT, SS, CG, ES, LH <i>Rapport fra Kartellet Hospitalet: fra forberedelsen af vinterseminaret 2021 til en erfaring med kartelarbejde "i coronaens tid".</i></p> <p>*</p> <p><i>Dagen afsluttes med en minireception i anledning af gensynet efter (forhåbent- ligt) pandemien værste tid.</i></p>	<p>Eftermiddag</p> <p>kl 13:00</p> <p>Uddannelsesspørgsmålet</p> <p>Fin Egenfeldt <i>Babyobservation i udviklingsarbejde fra psykoanalytisk novice til olding</i></p> <p>Bent Rosenbaum <i>At blive og være psykoanalytiker: Dan- nelse og uddannelse - er der en sam- menhæng?</i></p>